

بهره‌وری در واحدهای دامپروری صنایع عمومی تأمین بهبود یافت

تولید غذای ارزان به کمک فناوری

به گفته متولیان صنایع عمومی تأمین، شرکت‌های تحت‌مدیریت این مجموعه با کمک فناوری روز دنیا توانسته‌اند بهره‌وری واحدهای تحت‌مدیریت خود را افزایش دهند. افزایش بهره‌وری در واحدهای دامپروری

گزارش

لیلا مرگن

روزنامه‌نگار

این روزها که قیمت گوشت قرمز افزایش بی‌سابقه‌ای یافته، افکار عمومی نگران است که چگونه و با چه محصول دیگری نیازهای غذایی خود را تأمین کند. مردمی که حقوق آن‌ها کفاف خرید گوشت قرمز برای هر روز را ندارد، به‌دنبال راهکارهای جایگزین هستند؛ اما آیا جایگزینی گوشت قرمز تنها راه برای خالی نماندن سفره مردم است یا راهکارهای دیگری هم پیش‌روی جامعه قرار دارد؟

بهبود بهره‌وری به کمک دانش روز

یکی از راهکارهایی که در بسیاری از کشورها خوب جواب داده، اصلاح قیمت‌ها از مسیر بهبود بهره‌وری در واحدهای تولیدی است؛ اقدامی که می‌تواند باعث شود تولیدکننده حاشیه سود موردنظر را کسب کرده و محصولات را با قیمت مناسب‌تری در اختیار مصرف‌کننده قرار دهد. در همین راستا، هلدینگ صنایع عمومی تأمین نیز اقداماتی را برای بهبود شرایط بهره‌وری در واحدهای تحت مدیریت خود انجام داده تا بتواند محصولاتی با قیمت مناسب‌تر در اختیار جامعه قرار دهد. تیمی صادقی بروجن، عضو هیئت‌مدیره شرکت «فکا» در گفت‌وگو با آتی‌نو درباره اقدامات انجام‌شده برای بهبود بهره‌وری در این واحد تولیدی می‌گوید: «در آزمایشگاه این شرکت از دام‌های برتر گله تخمک‌گیری و با استفاده از این تخمک‌ها در محیط آزمایشگاه لقاح خارج رحمی (آی‌وی‌اف) انجام می‌شود.»

او ادامه می‌دهد: «سپس جنین‌های تولید شده در مرحله «پلاستوسیس» به دام‌های ماده با ارزش ژنتیکی کمتر منتقل و یا به‌منظور نگهداری طولانی‌مدت فریز می‌شوند.»

این عضو هیئت‌مدیره شرکت فکا از مزایای استفاده از این روش به‌کوتاه‌شدن فاصله بین نسل‌ها، تسریع در روند اصلاح نژاد، کنترل بیماری‌های قابل انتقال از مادر به جنین، بهبود نرخ گیرایی در فصول گرم و کاهش

چشمگیری مصرف اسپرم به‌ازای هر آبستنی اشاره می‌کند. او می‌گوید: «این مرکز قادر است سالانه متناسب با تقاضا، تعداد زیادی جنین آزمایشگاهی با ارزش ژنتیکی بالا، تولید و در اختیار متقاضیان قرار دهد.»

اهمیت تولید جنین

در واحدهای دامپروری دام‌ها نقش ماشین تولید را ایفا می‌کنند. اصلاح نژاد سبب می‌شود میزان تولید در یک واحد با مصرف جیره غذایی مشابه شرایط قبل از اصلاحات ژنتیکی، افزایش یافته و حاشیه سود تولیدکننده نیز بیشتر شود. با استفاده از جنین دام‌هایی حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد هزینه‌های تولید کاهش و حاشیه سود تولیدکننده نیز افزایش می‌یابد. از سوی دیگر در بسیاری از دامداری‌ها، اسپرم اصلاح شده محصولی وارداتی است که گاهی تزیق آن به دام با موفقیت همراه نیست و به این ترتیب منابع مالی واحدهای تولیدی هدر

می‌رود. در شرایطی که جنین آماده به بدن دام منتقل می‌شود، احتمال عدم موفقیت به حداقل می‌رسد و مصرف اسپرم کاهش می‌یابد و در نهایت هزینه‌های واحدهای صنعتی نیز تعدیل می‌شود.

تولید جنین از نژادهای برتر

صادقی بروجن درباره اقدامات شرکت فکا برای بهبود فرایند تولید می‌گوید: «بومی‌سازی "اووم پیکاپ" در گاو از دستاوردهای این مجموعه است. در حال حاضر از نژادهای گاو هلشتاین، جرسی و سیمنتال در این مجموعه تولید جنین انجام شده و جنین‌های تولیدی در مقیاس وسیع و تجاری در سطح مزرعه فکا مورد استفاده قرار می‌گیرد و مازاد نیز به متقاضیان خارج از مجموعه با ارزش افزوده بالا فروخته می‌شود. در حال حاضر در این مرکز امکان انتقال جنین متعاقب تولید جنین در شرایط آزمایشگاهی (OPU/IVP) وجود

صادرات جنین به‌منزله محصولی دانش‌بنیان

شرکت «فکا» به فناوری تولید آزمایشگاهی جنین با جنسیت دلخواه از گاوهای ممتاز دست یافت

و نوآوری هلدینگ صنایع عمومی تأمین در گفت‌وگو با آتی‌نو، می‌گوید که این شرکت توانسته با کمک دانش بنیان‌ها به فناوری تولید آزمایشگاهی جنین دست یابد. او از آمادگی این شرکت برای صادرات محصولات دانش‌بنیان نیز خبر می‌دهد. مشروح گفت‌وگو با سیدعلی سرکش‌کیان، مدیر فناوری و نوآوری هلدینگ صنایع عمومی تأمین در ادامه می‌آید.

مختلف توانسته‌اند هزینه‌های تولید را حداقل ۳۰ درصد کاهش دهند. لذا به‌منظور ایفای نقش مؤثر ملی در این زمینه، طرح‌های مختلف دانش بنیان در سطح هلدینگ آغاز شد.

این طرح‌ها در چه حوزه‌هایی اجرا شده است؟

این طرح‌ها کل زنجیره ارزش صنعت غذایی از تأمین بذور و کشت نهاده‌های دامی تا فرآوری و صادرات محصولات دانش بنیان حاصل از شیر خام را شامل می‌شود. به‌طور نمونه، فرایند اجرایی کشت هیدروپونیک به‌منظور افزایش بهره‌وری تولید محصولات کشاورزی و کاهش هزینه‌های تمام‌شده و همچنین مدل‌های نوآورانه جدید قرارداد با کشاورزان آغاز شد. همچنین فعالیت‌های مربوط به هوشمندسازی نظارت بر سلامت و تغذیه دام یا بهره‌وری در آب و انرژی مصرفی به‌صورت گام به گام در حال پیشرفت است. فاز یک طرح‌های فرآوری شیر خام برای تولید محصولات دانش بنیان انجام و آمادگی صادرات محصول نیز ایجاد شد و فازهای بعدی آن نیز در مرحله تأمین مالی و جذب سرمایه‌گذاری است.

یادداشت

بخش کشاورزی، نیازمند توسعه دانش بنیان‌ها

در حال حاضر حدود ۲۲۰ شرکت تعاونی دانش بنیان در بخش تعاون در حال فعالیت هستند، اما بخش کوچکی از آن‌ها مربوط به حوزه کشاورزی است. حال آنکه ما باید توجه ویژه‌ای به توسعه دانش بنیان‌ها در بخش تعاون داشته باشیم، ضمن اینکه با توجه به اهمیت افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی، می‌توان از پتانسیل این شرکت‌ها برای بهبود شرایط این بخش نیز استفاده کرد. مادر بخش کشاورزی به‌شدت به دانش نیاز داریم، اما متأسفانه شرکت‌های دانش بنیان بسیار کمی در این حوزه تشکیل شده‌اند. این شرکت‌ها تا به امروز توفیق چندانی در باز کردن گره از کار بخش کشاورزی به‌دست نیاورده‌اند. همان‌طور که تا امروز مؤسسه تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی نیز نتوانسته کاری برای تولیدات کشاورزی انجام دهد. ما نیاز داریم تحقیقاتی که در این سازمان انجام می‌شود، کاربردی باشد. شرکت‌های دانش بنیان هم باید به این موضوع مهم توجه کنند. اکنون دانش و تحقیقاتی که در حوزه کشاورزی وجود دارد، بیشتر کنایه‌ناهی است.

در بخش کشاورزی نیاز داریم نتایج تحقیقات انجام شده مستقیماً به مزرعه منتقل شود. امیدواریم شرکت‌های دانش بنیان بیشتری به این حوزه ورود کنند و مؤسسات تحقیقاتی نیز کمی نگاه خود را اصلاح کرده و روی تحقیقات کاربردی متمرکز شوند. مباحث مرتبط با آب و خاک، در چالش مهم بخش کشاورزی است و اصلاح بهره‌وری در این بخش، بسیار اهمیت دارد. حفاظت خاک هم به‌عنوان پایه کشاورزی اهمیت بالایی دارد و شرکت‌های دانش بنیان باید در این زمینه بیشتر در کار را انجام دهند.

مادر بخش کشاورزی در سال ۱۳۵۵ حدود ۲۵ تا ۲۶ میلیون تُن محصول تولید می‌کردیم و امروز براساس آماری که منتشر شده، بیش از ۱۲۰ میلیون تُن محصول کشاورزی در کشور داریم. بخش عمده افزایش تولید به موضوع بهبود بهره‌وری بازمی‌گردد. با استفاده از فناوری‌هایی که در صنعت کشاورزی به آن دست یافته‌ایم، اما ظرفیت‌های مغفول‌مانده بسیار زیادی داریم و بهره‌وری در بخش کشاورزی به حد مطلوبی که موردنظر کارشناسان فن قرار گیرد، نرسیده است.

در چند سال اخیر مانع سیستم‌های آبیاری تحت فشار را از آبیاری قطره‌ای به آبیاری قطره‌ای زیرسطحی در بعضی از استان‌ها - با توجه به ورود دانش در این حوزه - تغییر داده‌ایم. در مناطقی که از آبیاری زیرسطحی استفاده می‌شود، ۵۰ درصد راندمان بالا رفته اما هنوز برای ورود دانش به بخش کشاورزی، فضای خالی زیادی وجود دارد. به استناد آمار آموزش عالی بیش از حدود ۶۰ تا ۷۰ هزار فارغ‌التحصیل بیکار در بخش کشاورزی داریم که باید از این ظرفیت استفاده کنیم. همچنین باید دانش‌مؤختگان بخش کشاورزی را تشویق کنیم که وارد حوزه تولیدات دانش محور و دانش بنیان شوند تا بتوانیم افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی را رقم بزنیم.

امروزه بیش از ۸۰ درصد تولیدات موردنیاز کشور در حوزه ایجاد امنیت غذایی توسط کشاورزان و صنعتگران صنایع غذایی تأمین می‌شود. صنعت غذا اگر چه از نظر دانش، تا حدودی پیشرفته‌تر از بخش کشاورزی است و واحدهای تحقیق و توسعه در صنایع غذایی همیشه فعال بوده‌اند، اما میزان دانش تولید شده در این بخش کافی نیست. مادر صنایع غذایی هم نیاز داریم دانش، به‌روز و به‌نحوی باشد که منتج به افزایش بهره‌وری در این صنعت شود. ورود دانش به بخش کشاورزی در برخی موارد می‌تواند تا ۳۰۰ درصد صرفه اقتصادی ایجاد کند. به‌عنوان مثال متوسط تولید در هکتار پسته در ایران، ۹۰۰ کیلوگرم است. این در حالی است که متوسط تولید پسته در آمریکا سه و نیم تن است. اگر با ورود دانش و افزایش بهره‌وری از امکانات آب و خاک بهره درست ببریم و تولید ۹۰۰ کیلوگرم پسته ایران را به سه و نیم تن برسانیم، یعنی حدود ۴۰۰ درصد افزایش صرفه اقتصادی ایجاد کرده‌ایم.

گفت‌وگو

شرکت‌های دانش بنیان می‌توانند با ایجاد ارزش افزوده و بهبود بهره‌وری، روند تولید را در کشور بهینه کنند. به همین خاطر در سالی که از سسوی رهبر معظم انقلاب اسلامی سال «تولید؛ دانش بنیان و اشتغال آفرین» نام‌گذاری شده، در مأموریت‌های تعریف شده برای بخش‌های مختلف اقتصادی بر

استفاده از پتانسیل شرکت‌های دانش بنیان تأکید شده است. حالا با گذشت یک سال و تعریف این هدف، مدیر فناوری

استفاده از فناوری تولید آزمایشگاهی جنین با جنسیت دلخواه از گاوهای ممتاز با استفاده از روش‌های دانش بنیان، ضمن تسریع روند اصلاح نژاد، افزایش بهره‌وری از طریق گسترش خصوصیات ژنتیکی مطلوب را به همراه خواهد داشت. در این راستا آمادگی فروش و صادرات این خدمات فنی و دانش بنیان را نیز داریم.

هلدینگ شما چه اقداماتی برای کمک گرفتن از شرکت‌های دانش بنیان در راستای اصلاح روند تولید انجام داد؟

هلدینگ صنایع عمومی تأمین به‌عنوان یکی از هلدینگ‌های زیرمجموعه شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا)، در تلاش است با ایجاد زنجیره ارزش از ظرفیت‌های تولید داخل و شرکت‌های دانش بنیان و فعال‌سازی حمایت‌های اکوسیستم

